

7. Baudrillard, Jean; L'Yvonnet, François. D'un fragment à l'autre, entretiens avec François L'Yvonnet. Albin Michel, 2001. 167.
8. Flusser Vilém Towards a Philosophy of Photography. 1984. 176 p.
URL: http://imagineallthepeople.info/Flusser_TowardsAPhilosophyofPhotography.pdf (дата звернення – 22.04.2024)
9. Photo Competition Slammed for 'World's First' AI Image Contest.
URL: <https://petapixel.com/2023/10/10/photo-competition-slammed-for-worlds-first-ai-image-contest/> (дата звернення – 22.04.2024)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-34>

АНАЛОГОВИЙ КОЛАЖ У XXI СТОЛІТТІ: ХУДОЖНІ АСПЕКТИ

Охман Н. І.

асистентка кафедри дизайну

Дерман Л. М.

*кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри дизайну*

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

В епоху цифрових технологій та віртуальної реальності, коли комп'ютерна графіка та обробка фотографій стають все більш поширеними, аналогове мистецтво зберігає свою актуальність та привабливість. Один із таких аналогових мистецьких методів – це аналоговий колаж, який являє собою естетику рукотворної імпровізації.

Аналоговий колаж – це мистецький прийом, який полягає в створенні композиції шляхом об'єднання різних матеріалів та об'єктів: фотографій, різних видів паперу, тканини, картону, ниток, фарб та інших доступних матеріалів. Цей метод дозволяє художнику виразити свою уяву та творчу індивідуальність через змішування та поєднання різних текстур, кольорів та форм.

Хоча аналоговий колаж набув популярності у XX столітті, він має коріння ще в античні часи, коли мистецтво було засноване на об'єднанні різних матеріалів. Протягом історії мистецтва аналоговий колаж використовувався художниками різних епох, включаючи дадаїстів, сюрреалістів та поп-арт художників. [2, с. 44–45]

У XXI столітті аналоговий колаж продовжує залишатися актуальним мистецьким методом, притаманним творчому експерименту та самовираженню. Від абстрактійних композицій до фотомонтажів,

аналоговий колаж надає художникам безмежні можливості для виразу своєї уяви та індивідуальності.

Дослідження розглядає аналоговий колаж у XXI столітті. Зокрема особливості використання різних технік у мистецтві та дизайні. Аналоговий колаж виступає як потужний інструмент для вираження соціальних, політичних, екологічних та особистісних повідомлень. Розвиток колажу та особливості колажного методу розглядаються в наукових роботах таких авторів, як Г. Колісніченко, І.В. Остапенко, І. Педан, Н. Удріс-Бородавко та інших.

У роботі підкреслюється необхідність застосування колажу в терапії, яка допомагає виражати емоції та переживання, що сприяє психологічному здоров'ю та самопізнанню [3, с. 127].

У сучасному світі, на фоні стрімкого розвитку цифрових технологій та віртуальної реальності, аналогове мистецтво, продовжує залишатися актуальним і цікавим.

У епоху цифровізації, коли більшість процесів відбуваються автоматично або за допомогою комп'ютерних програм, аналоговий колаж дозволяє зберегти зв'язок з минулим, відчутти власну творчу силу та унікальність. Цей метод дозволяє висловити особисті почуття, емоції та ідеї через комбінацію у роботі різних матеріалів та текстур, що неможливо точно відтворити за допомогою цифрових технологій. Створюючи колаж, митець може експериментувати з різними матеріалами, формами та кольорами, що стимулює його уяву та сприяє пошуку нових художніх рішень [10].

У мистецтві XXI століття аналоговий колаж має важливе значення як засіб виразу та комунікації. Він використовується як художній прийом у різних напрямках мистецтва, включаючи живопис, скульптуру, графіку, а також у вигляді самостійного мистецтва. Так, в Україні з колажем працюють О. Ляпін, С. Островська, Т. Сільваші, О. Чичкан, М. Мазур, А. Логов, К. Сита та інші.

В епоху домінування цифрових технологій, аналоговий колаж виокремлюється своєю унікальною візуальною мовою. Використання ручних методів і традиційних матеріалів надає творам особливої глибини та автентичності, що важко досягти засобами цифрового мистецтва. Техніки вирізання, шарування та переплетення дозволяють художникам створювати багатомірні роботи, які часто кидають виклик нашому сприйняттю реальності.

У світлі глобальних соціальних і політичних змін, колаж використовується як засіб для коментування актуальних подій і висловлення громадської позиції. Це потужний інструмент для соціальної критики та виразу активної громадянської позиції.

За період 2021-2024 рр. в Україні спостерігається активна репрезентація у виставкових просторах аналогових та цифрових колажів. До початку пандемії COVID-19, колаж не користувався

великою популярністю і рідко був представлений в експозиціях, найчастіше з'являвся на групових виставках.

У 2021 році у Мистецькому арсеналі відкрилась виставка «Український паперовий колаж», де були представлені роботи українських митців. Кураторами виступили: Є. Карась, О. Ляпін та О. Василенко.

Колажна резиденція CUTOUT COLLAGE STUDIO, заснована К. Ситою, А. Сагаль та О. Ситою, є прикладом організації, що проводить виставки в Україні та за кордоном. Серед резидентів, які демонструють свої роботи на цих заходах, можна відзначити М. Шапранову, В. Мірошнікову, В. Остренко, Н. Охман, Г. Денисенко, Я. Школьну, М. Чепрасова та інших [5].

У 2023 році в Національному музеї «Київська картинна галерея» відбулася виставка під назвою «Український колаж», куратором якої був О. Василенко. На експозиції були представлені роботи С. Святченка, С. Параджанова, О. Ройтбурта, М. Реви та інших митців [7].

У сучасному світі колаж часто використовується разом з цифровими методами, створюючи гібридні твори. Таке змішування технік розширює можливості виразу митців та відкриває нові шляхи для творчості. Так, серед українських митців, які працюють з цифровим колажем, можна виділити О. Кондакова, О. Барболіна, BRATY, О. Гвоздика, Т. Гайду, З. Побережнюк, О. Чепелик, К. Лісову, О. Савчука та інші [8].

У контексті зростаючої уваги до екологічних питань, аналоговий колаж набуває нового значення через використання вторинних матеріалів і перероблених ресурсів. Це відповідає потребам сталого розвитку і підтримки екологічної свідомості [1, с. 208].

Колаж як мистецька форма має значний освітній потенціал. Він використовується у навчанні для розвитку критичного мислення, креативності та моторики. Це робить його цінним інструментом в освіті, який може бути застосований у різних вікових групах і соціальних контекстах. Також має значний терапевтичний потенціал, допомагаючи людям виразити свої емоції та переживання через візуальну мову. Терапія за допомогою мистецтва колажу особливо ефективна у роботі з особами, що переживають стрес або травму, оскільки це дає можливість безпечно досліджувати і виразити внутрішні конфлікти [3, с. 130-137].

Аналоговий колаж залишається важливою частиною сучасного візуального мистецтва у XXI столітті пропонуючи багатий інструментарій для особистісного вираження, культурного діалогу та соціального впливу. Його універсальність, можливість адаптації до сучасних тем і використання в освітніх та терапевтичних контекстах підкреслюють його значення як мистецького інструменту, що пропонує виразність і критичне осмислення. Аналоговий колаж не тільки відтворює, а й відображає культурні і соціальні зміни, що робить його невід'ємною частиною сучасного мистецтва і культурного діалогу.

Аналоговий колаж у ХХІ столітті залишається потужним інструментом для художників у вираженні своїх ідей та емоцій. Він поєднує в собі традиційні техніки з сучасними технологічними підходами, дозволяючи створювати унікальні та захоплюючі твори мистецтва. В епоху цифрової технології аналоговий колаж залишається важливим елементом художнього світу, що продовжує надихати та захоплювати як художників, так і глядачів.

Аналоговий колаж у ХХІ столітті є важливим та цінним мистецьким методом, який дозволяє зберегти традиції та рукодільництво, виразити особисту креативність та унікальність, а також відтворити експресивність та індивідуальність у мистецькому творі. У епоху цифрової технології цей метод залишається актуальним і важливим для розвитку сучасного мистецтва.

Література:

1. Дерман Л. М. Комунікативна культура в моді ХХ–ХХІ ст. Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки. Науковий вісник: зб. наук. праць. Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 2015. № 7. С. 206–210.

2. Педан І.В. Колаж в арт-дизайні: становлення та художні особливості. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2015. № 2. С. 44-49.

3. Скнар О., Реброва К. Арт-техніка «колаж»: діагностичний і терапевтичний потенціал. Зб. наук. статей. Простір арт-терапії: Спадок десятиліття. 2012. – С. 125-137.

4. Dr. Me Cut That Out: Contemporary Collage in graphic design. Times & Hudson. London. 2016. 288 p.

5. «Кожен гість став учасником виставки» – інтерв'ю з кураторкою Аннет Сагаль URL: <https://antikvar.ua/kozhen-gist-stav-uchasnykom-vystavky-interv-yu-z-kuratorokoyu-annet-sagal/>

6. 10 підходів до колажування, що зможуть вас надихнути. Telegraf.design. Україна. 2021 URL: <https://telegraf.design/10-pidhodiv-do-kolazhuvannya-shho-zmozhut-vas-nadyhnuty/om/exhibitions>

7. Відкрий для себе український колаж. L'OFFICIEL. Україна. 2023 URL: <https://officiel-online.com/lichnosti/intervju/ukrainian-collage-exhibition-in-kyiv-interview-sergei-sviatchenko-oleh-vasylenko/>

8. Передчуття та реальність у цифровому мистецтві країни URL: <https://suspilne.media/amp/culture/316062-peredcutta-ta-realnist-vijni-u-cifrovomu-mistectvi-ukraini-kolonka-mistkini-oleni-golub/>